

Голенко Аліна,
студентка 1 курсу ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
Науковий керівник: **Славіна Н.А.,**
к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ПРОДУКТИ: СУТНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ

Визначаючи сьогодні світову стратегію, необхідно усвідомлювати, що сучасний світ – це, перш за все, світ технологій, світ, де купують та продають продукти інтелектуальної праці. По мірі просування економіки до найбільш наукомісткої моделі розвитку інтелектуальна власність стає одним із основних активів цілісно-майнового комплексу, а обмін різними об'єктами інтелектуальної власності перетворився сьогодні в самостійну сферу економічних відносин.

Забезпечення високих результатів в підприємницькій діяльності неможливо без використання ефективних ідей та рішень, які направлені на вдосконалення продукції, технологічних процесів її виготовлення та продажу.

Актуальність інноваційного шляху розвитку економіки обумовлюється тим, що ринок невідновлюваних ресурсів поступово виснажується, тому у світовій торгівлі домінуюче положення займають інтелектуально орієнтовані фірми і корпорації, які забезпечують не тільки створення нових інтелектуальних продуктів, але і їх правову охорону на перспективних ринках[1].

Інтелектуальний продукт – це результат розумової, інтелектуальної праці. Це продукт творчих розумових зусиль, що має змістовне значення для певного інтелектуально підготовленого кола осіб, втілений на матеріальному носії.

Основними властивостями інтелектуального продукту є: можливість взаємодії; гнучкість; автономність; взаємодія з людиною; багатофункціональність; індивідуальність; реакційна здатність.

Інтелектуальному продукту притаманний ряд характеристик, таких як:

1. порівняльні переваги;
2. сумісність;
3. складність;
4. ризиковість.

Продукти інтелектуальної діяльності формують специфічний ринок, який називається ринком інтелектуальної власності. На ньому продукти інтелектуальної діяльності виступають в якості певних товарів, які можна продати, придбати, отримувати від них прибуток. Аналіз споживчої вартості науково-технічних досягнень дозволяє розкрити дві її сторони. У сфері обміну, з одного боку, проявляються конкретні індивідуальні властивості, за якими численні винаходи надзвичайно різняться і розділені на ринку. До цих властивостей відносяться: зовнішня форма, склад, призначення, техніко-економічні характеристики.

Як першооснова виробничих інновацій інтелектуальні продукти є корисними для виробників. Вони також цікавлять споживачів, які прагнуть задовольнити свої культурні, духовні запити. Узагальнюючою формою інтелектуальної діяльності є інтелектуальний продукт – представлена на матеріальних носіях інформація, яка містить нове знання, що є результатом інтелектуальної творчої праці[3, с.213].

Результати інтелектуальної праці набувають споживчої цінності, є корисними, придатними для задоволення людських потреб, що є важливою ознакою товару як фундаментальної категорії ринкової економіки. Матеріальний носій творчої праці виступає як річ і може передаватись у власність іншим особам, водночас сам результат творчої праці належить його творцю і може використовуватись іншими людьми лише за згодою автора.

У процесі народження і перетворення на об'єкт права власності інтелектуальний продукт насамперед проходить процедуру експертизи. На цій стадії визначаються умови охороноздатності, які для кожного об'єкту права власності мають свої відмінності.

На наступному етапі, після процедури експертизи, відбувається юридичне закріплення прав власності за автором інтелектуального продукту і видача відповідного охоронного документа, тобто набуття прав, а сам інтелектуальний продукт набирає нової якості об'єкту права власності.

І нарешті, останній об'єкт інтелектуальної власності – це недобросовісна конкуренція. Він є особливим об'єктом інтелектуальної власності, природа і сутність якого потребують окремого розгляду.

Наступним етапом є вартісна оцінка прав, що виводить їх на новий якісний рівень, оцінка нематеріальних активів, які беруться на балансний облік підприємства. У результаті останньої акції віртуальний за своєю природою продукт стає об'єктом оподаткування, а його власник прирівнюється в правах до власника нерухомого майна і користується всіма правами та перевагами, які випливають із цього.

На цьому рівні до нематеріальних активів, утворених інтелектуальною власністю, приєднуються нематеріальні активи іншого походження. З огляду на це, можна дати наступне визначення промислової власності: це результат творчої діяльності людського розуму, втілений на матеріальному носії, який відповідає законодавчо визнаним умовам охороноздатності і використовується для визначення виключних прав. Це визначення принципово відрізняється від наявних тим, що воно, з одного боку, не може бути застосовано до поняття «інтелектуальна власність», а з іншого, – відповідає сутності поняття «промислова власність», оскільки до об'єктів авторського права, суміжних прав, ноу-хау, недобросовісної конкуренції не застосовуються критерії охороноздатності. Інші критерії цього визначення свідчать про те, що промислова власність насправді є частиною інтелектуальної власності. Інтелектуальні продукти, які перетворюються на

промислову власність, органічно пов'язані з економічними процесами, що відбуваються в країні, і є невід'ємними елементами господарської діяльності підприємств усіх форм власності.

Інтелектуальна власність як наслідок творчої діяльності людини, інтелектуальної праці — категорія, що, як і будь-яка категорія власності, відображає відносини володіння, користування і розпорядження результатом інтелектуальної творчої діяльності. Це становить те спільне, загальне, що властиве фундаментальній категорії власності. Але поняття інтелектуальної власності одночасно визначають і як особливу, специфічну форму власності, оскільки вона створюється інтелектуальною, творчою працею. Результатом звичайної праці є матеріальний продукт, що втілює суспільно необхідні витрати праці, тобто вартість. Інтелектуальний продукт— реалізація творчої праці, за якої матеріальні витрати, носії інтелектуального продукту становлять незначну частину його цінності. Головна його цінність визначається знаннями, вміннями, талантом винахідника, письменника, художника, тобто людини інтелектуальної праці.

Список використаних джерел

1. Дергачова В.В.Інтелектуальна власність: навч, посіб. К.: НТУУ «КШ», 2015. 416 с.
2. Семикіна М. В., Петіна О. М. Інтелектуальний бізнес: Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей денної та заочної форми навчання. Кіровоград: КНТУ, 2015. – 141 с.
3. Славіна Н.А. Ситуаційний аналіз в управління підприємством. ECONOMIC AND LAW PARADIGM OF MODERN SOCIETY, 2016. №1. С.212-217.
4. Чухно А.А. Інституціонально-інформаційна економіка: підручник. К. : Знання, 2010. — 687 с.